

LIMITY OBLIGAČNÍHO STATUTU U MEZINÁRODNÍCH PŘEVODŮ PRÁV K DUŠEVNÍMU VLASTNICTVÍ U ZAMĚSTNANECKÝCH VÝTVORŮ

Zuzana Vlachová*

Příspěvek se věnuje otázkám propojujícím odvětví práva duševního vlastnictví s oblastí mezinárodního práva soukromého. Nutnost zabývat se problematikou spadající do této kategorie je v současnosti stále významnější, neboť zejména díky novým a rychle se rozvíjejícím technologickým možnostem (rozvoji internetu a elektronizace, rozvoji služeb využívajících tyto možnosti), a tudíž postupující globalizaci, se ve stále větším počtu případů objevuje v soukromoprávních vztazích mezinárodní prvek, což platí ve velké míře především pro oblast smluvních (i mimosmluvních) závazkových vztahů týkajících se právě práv k duševnímu vlastnictví.¹ Uvedené má za důsledek na jedné straně větší dostupnost rozličných statků či služeb spojených s právy duševního vlastnictví, což s sebou na druhou stranu nese i nové možnosti a nový rozměr na poli porušování těchto práv.² Akcentována je tedy obvykle, především

---

* Studentka pátého ročníku Právnické fakulty na Masarykově univerzitě v Brně.

¹ Co se týče závazkových vztahů mimosmluvních, jedná se též o velmi aktuální problematiku, vzhledem k tematickému zaměření příspěvku jí však nebude věnována pozornost. Problematikou kolizních aspektů práv duševního vlastnictví v obecné rovině se zabývají např. KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P. *Mezinárodní právo soukromé a právo duševního vlastnictví – kolizní otázky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2019, 388 s. Procesními aspekty se dále zabýval např. Králíček. Viz KRÁLÍČEK, J. *Prosazování práv k duševnímu vlastnictví a pravomoc dle nařízení Brusel I* [online]. Brno 2015. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce N. ROZEHNALOVÁ. <<https://is.muni.cz/th/rzrp74/>> [cit. 28.12.2019].

² Vzhledem k potenciální ubikvitě nehmotných statků a vlastnostem především internetu, existuje reálně možnost též *de facto* ubikvitních porušení práv k duševnímu vlastnictví, multistátní porušení není v současnosti výjimečné ani v oblasti práv průmyslových.

v prostoru internetu a moderních technologií obecně, důležitá vlastnost předmětů práv k duševnímu vlastnictví, tzv. potenciální ubikvita, a nezávislost nehmotných statků na hmotném nosiči,³ jež bývají označovány zároveň za hlavní příčiny častého výskytu mezinárodního prvku v soukromoprávních vztazích v oblasti práv k duševnímu vlastnictví.⁴

Kromě toho však, mimo jiné i v důsledku rozvoje technologických možností, dochází oproti dřívějším dobám i k častějšímu přeshraničnímu pohybu osob, včetně zaměstnanců, eventuálně je čím dál častější, že je zaměstnanec zaměstnán na dálku u zahraničního zaměstnavatele, pro jednoho zaměstnavatele mohou být na jediném projektu zapojeni zaměstnanci z více zemí a podobně. V oblasti práva duševního vlastnictví se se zaměstnaneckými výtvoři lze setkat též často. Úprava zaměstnaneckých výtvorů a pracovního práva je obecně úpravou specifickou. Tento příspěvek se zabývá nastíněnými právními vztahy a jejich odlišnostmi, tedy tím, jak skutečnost, že se jedná o vztahy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, respektive o zaměstnanecké výtvoři, limituje v kolizní rovině možnosti dispozic s právy k duševnímu vlastnictví. V české právní úpravě v ZMPS⁵ je upraveno v souvislosti s problematikou práva duševního vlastnictví pouze obecné pravidlo v § 80, které navazuje na právní řád státu, pro nějž se žádá o ochranu (*lex loci protectionis*). Česká právní úprava tak, na rozdíl od některých jiných právních úprav,⁶ neobsahuje pro zaměstnanecké výtvoři zvlášť-

³ K uvedenému viz ADAMOVI, Z. Práva duševního vlastnictví. In: LYSINA, P. a kol. *Mezinárodní právo súkromné*. 2. vyd. Bratislava: C. H. Beck, 2016, s. 253. KNAP, K., KUNZ, O. *Mezinárodní právo autorské*. 1. vyd. Praha: Academia, 1981, s. 16, 304. Těž VOJČÍK, P. a kol. *Právo duševního vlastnictví*. 2. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 21 – 23; KNAP, K. a kol. *Práva k nehmotným statkům*. 1. vyd. Praha: Codex, 1994, s. 12.

⁴ KYSELOVSKÁ, T. Působnost práva na internetu. In: POLČÁK, R. a kol. *Právo informačních technologií*. Praha: Wolters Kluwer, ČR, 2018, s. 29 a násl. Těž KNAP, K., KUNZ, O., 1981, op. cit., s. 303.

⁵ Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále „ZMPS“).

⁶ Např. čl. 122 III švýcarského IPRG [Bundesgesetz über das Internationale Privatrecht (IPRG) vom 18. Dezember 1987 (Stand am 1. Januar 2019)] či § 34 odst. 2 rakouského IPRG [Bundesgesetz vom 15. Juni 1978 über das internationale Privatrecht (IPR-Gesetz), Fassung vom 28.12.2019].

ní pravidlo. Obdobně ani německá právní úprava zvláštní pravidlo nezakotvuje. Na rozdíl od české literatury byla v zahraniční literatuře problematice zkoumané v tomto příspěvku věnována pozornost poměrně široce, zejména co se týče literatury německé,⁷ příspěvek tedy ze zahraniční literatury ve velké míře vychází a analyzuje zde nastíněné přístupy k dané problematice.

1. STANOVENÍ OBLIGAČNÍHO STATUTU A PŮSOBNOST ROZHODNÉHO PRÁVA

Z výše uvedeného vyplývá, že dochází stále častěji ke vzniku právních vztahů s přeshraničním rozměrem, tedy k výskytu relevantního mezinárodního prvku v těchto vztazích.⁸ V příspěvku se pozornost zaměřuje na kolizní problematiku těchto závazkových právních vztahů.⁹ Vzhledem k tomu, že pro danou oblast neexistuje právní úprava pomocí tzv. norem přímých,¹⁰ též na kolizní problematiku smluvních

⁷ V české literatuře viz KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 156-158, 320-321.

⁸ Mezinárodní prvek nesmí být zanedbatelný. Nemusí být obsažen pouze v rovině subjektů právního vztahu, může se vyskytovat především též v samotném předmětu tohoto vztahu či ve skutečnosti právně významné pro jeho vznik nebo trvání. KUČERA, Z. a kol. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vyd. Plzeň – Brno: Aleš Čeněk – Doplněk, 2015, s. 23 – 24. K mezinárodnímu prvku též KNAP, K., KUNZ, O., OPLTOVÁ, M. *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích*. 1. vyd. Praha: Academia, 1988, s. 257 – 258.

⁹ Naopak otázky procesní povahy – určování soudní příslušnosti, uznání a výkonu rozhodnutí – a otázky spojené s kolizní problematikou mimosmluvních závazkových vztahů nejsou primárně v příspěvku rozebírány.

¹⁰ Přímé normy pro problematiku translativních převodů zboží jsou obsaženy v Úmluvě OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží z roku 1980. Dle autonomního výkladu pojmu „zboží“ v Úmluvě, který je do značné míry souladný též s výkladem tohoto pojmu v unijních nařízeních (k tomu viz dále), se toto ustanovení vztahuje zásadně pouze na movité hmotné předměty. Na druhou stranu, smlouvy o převodech práv k softwaru již dle současného výkladu bývají pod rozsah Úmluvy rovněž zařazovány. Srov. MAGNUS, U. Article 4 Rome I Regulation: The Applicable Law in the Absence of Choice. In: FERRARI, F., LEIBLE, S. (eds.). *Rome I Regulation: The Law Applicable to Contractual Obligations in Europe*. Munich: Sellier. European Law Publishers, 2009, s. 37.

závazkových vztahů vztahujících se k právům duševního vlastnictví se v prostoru Evropské unie aplikuje nařízení Řím I,¹¹ samozřejmě za předpokladu, že budou splněny podmínky jeho věcné, osobní, časové a místní působnosti.¹² Co se týče hierarchie pravidel obsažených v tomto nařízení, zásadně má přednost autonomie vůle stran rozhodnout si, jaké právo bude pro jejich smluvní vztah rozhodné, tedy volba práva upravená v článku 3, jež je zásadně volbou práva neomezenou. Přednost před tímto ustanovením má pouze úprava ve speciálních ustanoveních nařízení. V souvislosti se zkoumanou problematikou jde o úpravu individuálních pracovních smluv v článku 8. Neuplatní-li se žádné zvláštní pravidlo a není-li zvoleno právo dle článku 3, obsahuje nařízení náhradní pravidla pro určení rozhodného práva v článku 4, kde se v prvním odstavci nacházejí pravidla pro konkrétně vymezené smluvní typy – zvláštní pravidlo pro smlouvy ohledně práv k duševnímu vlastnictví v nařízení však není obsaženo.¹³ Další možnost tvoří pravidlo určující rozhodné právo dle bydliště poskytovatele charakteristického plnění (čl. 4 odst. 2) a případně pravidla užšího, resp. nejužšího spojení (čl. 4 odst. 3, 4). Aby bylo možné určit, dle jakého pravidla v rámci nařízení se určí rozhodné právo pro závazkové vztahy ohledně práv k duševnímu vlastnictví, musí nutně předcházet krok kvalifikace, tedy

---

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I).

¹² K otázkám podmínek působnosti nařízení Řím I viz např. KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 278 – 279. V případě, že by se neaplikovalo nařízení Řím I, což nastane jen v minimu případů, šlo by z pohledu situace, kdy by se fórum nacházelo v České republice, použít kolizních norem upravujících problematiku smluvních závazkových vztahů obecně obsažených v § 87 ZMPS, neboť zvláštní ustanovení upravující smluvní závazkové vztahy pro oblast práv k duševnímu vlastnictví český zákon neobsahuje. K jeho legislativní historii a souvislostem mezi nařízením Řím I a ostatními předpisy platnými a účinnými na území Evropské unie viz např. též KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 279 a násl.

¹³ V původním návrhu bylo v odstavci 1 písm. f): „(f) a contract relating to intellectual or industrial property rights shall be governed by the law of the country in which the person who transfers or assigns the rights has his habitual residence” [Proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council on the law applicable to contractual obligations (Rome I), COM (2005) 650 final.]. In: NISHITANI, Y. In: FERRARI, F., LEIBL, S. (eds). 2009, op. cit., s. 53.

vymezení, jaká je z pohledu unijního práva povaha takovýchto smluv. Jedná-li se o užití předpisů v rámci unijního práva, je totiž nezbytné vykládat veškeré pojmy autonomně,¹⁴ nikoli dle jednotlivých národních právních úprav¹⁵ jednotlivých členských států, ale spíše způsobem, kdy je hledáno, co je všem dotčeným právním řádům společné.¹⁶

Co se týče smluv o translativních převodech práv, v tomto případě převažuje všeobecně názor, že se kvalifikují jako smlouvy *sui generis*,¹⁷ tyto smlouvy mají však hodně blízko například ke smlouvě kup-

¹⁴ Viz bod 7 Preambule nařízení Řím I, jež uvádí, že by měl být výklad tohoto nařízení souladný s výkladem ustanovení a působnosti nařízením Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech („nařízení Brusel I“), které je dnes již nahrazeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „nařízení Brusel Ibis“), a nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro nesmluvní závazkové vztahy (dále „nařízení Řím II“); přímo pro problematiku výkladu pojmů „prodej zboží“ a „poskytování služeb“ uvádí nařízení Řím I v bodu 17 Preambule potřebu souladného výkladu s nařízením Brusel I, tedy dnes s nařízením Brusel Ibis.

¹⁵ Například ustanovení § 20 ZMPS uvádí jako primární druh kvalifikace kvalifikaci dle *legis fori* v rámci odst. 1, podpůrnou možností je pak kvalifikace funkční v odst. 2 a v odst. 3 se nachází kvalifikace dle *legis causae*.

¹⁶ ROZEHNALOVÁ, N. *Instituty českého mezinárodního práva soukromého*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 88 a násl.

¹⁷ NISHITANI, Y. *Contracts Concerning Intellectual Property Rights*. In: FERRARI, F., LEIBL, S. (eds.). *Rome I Regulation: The Law Applicable to Contractual Obligations in Europe*. Munich: Sellier. European Law Publishers, 2009, s. 65. Těž z pohledu České republiky převažuje názor o kvalifikaci převodní smlouvy ohledně práv k duševnímu vlastnictví jakožto smlouvy *sui generis*, tedy jako smlouvy inominátní ve smyslu § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále „OZ“), ve znění pozdějších předpisů. Rovněž bývá konstatována blízkost těchto smluv ke smlouvám kupním. V literatuře se objevuje, a nikoli výjimečně, i názor tyto smlouvy přímo podřazující do kategorie smluv kupních. K uvedenému srov. např. BEDNÁŘ, V., KASÍK, P. § 2085. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník: komentář. VI. Závazkové právo: zvláštní část (§ 2055 – 3014)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 40 – 41. V souvislosti se smlouvami přímo v režimu mezinárodního práva soukromého uvádí HÁK často přímé podřazování převodních smluv pod smlouvy kupní, ačkoli sám tento postup považuje za sporný. HÁK, J. *Známkové právo v mezinárodních souvislostech*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 13.

ní. Vzhledem k tomu, že nepřímým předmětem těchto smluv nejsou hmotné movité věci, což by odpovídalo autonomnímu výkladu pojmu „zboží“, nelze při absenci volby práva aplikovat pravidlo pro kupní smlouvu dle čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení Řím I. Co se týče smluv licenčních, kde jsou práva na nabyvatele převáděna pouze konstitutivně, ani tyto nelze podřadit pod žádné speciální ustanovení v prvním odstavci, neboť zvláštní ustanovení pro licenční smlouvy zde není zařazeno a dle autonomního výkladu, respektive dle rozhodnutí Soudního dvora EU¹⁸ se nejedná o smlouvy o poskytování služeb dle čl. 4 odst. 1 písm. b), což je pravidlo, které by mohlo připadat jinak v úvahu.¹⁹

Vzhledem k tomu, že ani smlouvy převodní, ani smlouvy licenční jako takové nespádají v návaznosti na jejich kvalifikaci pod žádný konkrétní smluvní typ v článku 4 odst. 1, většina autorů se zde shoduje na aplikování pravidla poskytovatele charakteristického plnění, alespoň na jednoduché převodní a licenční smlouvy.²⁰ Pokud nositel práv převede, eventuálně umožní užívat dané právo duševního vlastnictví, zatímco nabyvatel za uvedené zaplatí určitou peněžní částku, bude poskytovatelem charakteristického plnění převodce. Spíše pak u smluv licenčních, kde nastanou složitější případy, kdy bude smlouva například obsahovat povinnost nabyvatele práva užívat či další zvláštní ujednání, se situace může otočit a poskytovatelem charakteristického plnění pro smlouvu bude nabyvatel. Není-li možné určit tohoto poskytovatele, respektive je-li smlouva zjevně úžeji spojená s jinou zemí, užije se únikových doložek v odst. 3 a 4.²¹

¹⁸ Rozsudek Soudního dvora EU z 23.4.2009 ve věci C-533/07 Falco Privatstiftung a Thomas Rabitsch proti Gisele Weller-Lindhorst.

¹⁹ Licence k právům duševního vlastnictví však mohou být a v mnoha případech bývají součástí smluv franšizových, případně distribučních. Tyto smluvní typy nařízení upravuje, a to v čl. 4 odst. 1 písm. e) a f). V rámci jednotlivých právních ráďů jsou licenční smlouvy též upravovány různými způsoby; např. v českém právu jsou jako zvláštní smluvní typ upraveny v § 2358 a násl. OZ.

²⁰ Blíže k problematice určování rozhodného práva podle článku 4 nařízení Řím I např. KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 288 a násl.

²¹ Někteří autoři se v případě smluvních dispozic s právy k duševnímu vlastnictví přikláníjí přímo k pravidlu užšího spojení, kdy navrhují jako tuto zemi určit zemi, pro niž je uplatňováno právo na ochranu, tj. zemi *legis loci protectionis*, neboť tak

Dle uvedených pravidel se určí, jaké bude pro konkrétní smluvní závazek právo rozhodné. Toto právo však není možné aplikovat na veškeré otázky, které mohou v souvislosti s převodní či licenční smlouvou vyvstat. Je tedy nutno vymezit, jaké jsou meze práva rozhodného pro smluvní závazkový vztah, tedy obligačního statutu (neboli meze *legis causae*). Působnost rozhodného práva pro smlouvu vymezuje demonstrativním výčtem zejména článek 12 nařízení Řím I, obligační statut se tedy skutečně aplikuje pouze na otázky samotné smlouvy (zařazen výklad smlouvy, otázka plnění, důsledky porušení závazku, zánik závazku a důsledky neplatnosti právního jednání). Dále pak na *legem causae* navazuje nařízení i problematiku materiální platnosti smluv (článek 10) či se jedná o první možnost pro otázku platnosti formální (článek 11). Vedle tohoto kritéria obsahuje článek 11 upravující formální platnost ještě kaskádu dalších podpůrných pravidel, přičemž účelem takovéto konstrukce je zvýšit pravděpodobnost zachování platnosti právního jednání.²² Zásadní meze obligačního statutu pak tvoří především problematika upravená personálním statutem²³ a věcným statutem.²⁴

---

by došlo ke sjednocení rozhodného práva jak pro otázky smluvní, tak pro mimosmluvní (viz článek 8 nařízení Řím II) i otázky samotného práva duševního vlastnictví. K tomu viz např. TORREMANS, P. L. C. Licenses and assignments of intellectual property rights under the Rome I Regulation. *Journal of Private International Law* [online]. 2008, vol. 4, no. 3, s. 33 – 34. <http://eprints.nottingham.ac.uk/1693/> [cit. 28.12.2019].

²² Von HEIN, J. Art. 11 Rom I-VO. In: RAUSCHER, T. (ed.). *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPR: Kommentar. Band III, Rom I-VO, Rom II-VO*. 4. Aufl. Köln: Otto Schmidt, 2016, s. 491 – 493. GIULIANO, M., LAGARDE, P. (1980) Report on the Convention on the law applicable to contractual obligations. Official Journal C 282, 31 October 1980. [EU Council of the EU Document] [online]. 1980, s. 31. <http://aei.pitt.edu/1891/> [cit. 28.12.2019].

²³ V českém právním řádu se jedná o problematiku upravenou zejména v § 29 a 30 ZMPS.

²⁴ Na převod vlastnického práva se nařízení Řím I též nevztahuje. Základní pravidlo pro stanovení věcného statutu se, stejně jako u personálního statutu, nachází v českém národním právu, zde v § 69 a násl. ZMPS. Věcný statut je však (dle české úpravy) prolamován statutem obligačním v § 70 odst. 2 ZMPS. Obdobné zvláštní pravidlo výslovně pro práva duševního vlastnictví však český ZMPS neobsahuje.

2. MEZE OBLIGAČNÍHO STATUTU V SOUVISLOSTI S PŘÁVEM DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

V oblasti dispozic s právy k duševnímu vlastnictví jako takovými lze dále hovořit rovněž o tzv. statutu duševně-vlastnickém, který tvoří další z mezí obligačního statutu. Pro otázky spojené nikoli se smlouvou, ale se samotnými právy k duševnímu vlastnictví se uplatní pravidlo,²⁵ že se tyto otázky budou posuzovat podle právního řádu státu, pro který je uplatňován nárok na ochranu, jedná se tedy o hraniční určovatel *lex loci protectionis*. Jak již bylo nastíněno, v českém právním řádu jsou existenciální otázky práv duševního vlastnictví upraveny v § 80 ZMPS.²⁶ Co se týče vymezení rozsahu působnosti tohoto ustanovení, tedy které všechny záležitosti spadají pod *lex loci protectionis*, všeobecně panuje shoda na tom, že se pod rozsah této právní normy řadí otázky vzniku práva, jeho obsahu a jeho trvání.²⁷

Dále se jedná v souvislosti se smluvními dispozicemi zejména o otázku převoditelnosti daného práva k duševnímu vlastnictví, tedy jak může majitel se svým právem nakládat, přičemž všeobecně převládá názor, že i tato otázka spadá pod rozsah *legis loci protectionis* (z pohledu České republiky tedy dle normy obsažené v § 80 ZMPS),²⁸ neboť by měl

²⁵ Jedná se o převažující názor, byť existují, alespoň ohledně některých dílčích otázek, jako je zejména otázka prvotního nositele práv k duševnímu vlastnictví, názory odlišné, navrhuje jako alternativu především hraniční určovatel *lex originis* (viz dále).

²⁶ § 80 ZMPS zní: „Práva duševního vlastnictví se řídí právním řádem státu, který tato práva přiznává a poskytuje jim ochranu.“

²⁷ KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 155, 166 a násl.

²⁸ FAWCETT, J. J., TORREMANS, P. *Intellectual property and private international law*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 2011, s. 747. Obdobně též METZGER, A. *Transfer of Rights, Licence Agreements, and Conflict of Laws: Remarks on the Rome Convention of 1980 and the Current ALI Draft*. In: BASEDOW, J. a kol. (eds.). *Intellectual Property in the Conflict of Laws*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2005, s. 63. K tomu též BASEDOW, J. *Foundations of Private International Law in Intellectual Property*. In: BASEDOW, J., KONO, T., METZGER, A. *Intellectual Property in the Global Arena: jurisdiction, applicable law, and the recognition of judgments in Europe, Japan and the US*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2010, s. 3 – 29. ULMER, E. *Die Immaterialgüterrechte im internationalen Privatrecht*. Köln: Carl Heymanns Verlag, 1975, s. 50.

tyto možnosti stanovovat tentýž zákonodárce, jenž vymezuje též obsah a rozsah daného ochranného práva.²⁹ Rovněž požadavek registrace do veřejného seznamu se často podřazuje pod rozsah působnosti *legis loci protectionis*.³⁰ Další podstatnou otázkou je též otázka určení, kdo je (prvotním) nositelem práv k duševnímu vlastnictví. I v tomto případě převládá názor, že nespadá pod *legem causae* a lze ji podřazovat pod rozsah *legis loci protectionis*.³¹ Sem se řadí rovněž otázky účinků převodních (zejména licenčních) smluv *erga omnes*.³² Naopak otázky týkající se účinků smluv *inter partes*, jak vyplývá z již uvedeného, spadají do působnosti obligacího statutu, ledaže by došlo k posouzení ochranných ustanovení pro autora například z oblasti licenčních smluv jakožto ustanovení povahy imperativních norem ve smyslu článku 9 odst. 1 nařízení Řím I, a tudíž by se tyto uplatnily bez ohledu na rozhodné právo.³³

Důležité je pak právě i možné omezení speciálními kolizními normami, které nařízení Řím I obsahuje, pro tento příspěvek konkrétně prostřednictvím zmiňovaného článku 8 upravujícího individuální pracovní smlouvy,³⁴ neboť nehmotné statky, jež mohou být a bývají chrá-

²⁹ TOCHTERMANN, L., *Sukzessionsschutz im Recht des Geistigen Eigentums: eine Untersuchung unter besonderer Berücksichtigung international-privatrechtlicher Zusammenhänge*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2018, s. 245 – 246.

³⁰ FAWCETT, J. J., TORREMANS, P., 2011, op. cit., s. 747.

³¹ Jak bude dále uvedeno, v případě prvotního nositelství práv uvedené není přijímáno jednotně.

³² DREXL, J. In: Von HEIN, J. *Internationales Privatrecht II: Internationales Wirtschaftsrecht, Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (Art. 50-253)*. 7. vyd. München: C. H. Beck, 2018, s. 1348.

³³ Článek 9 upravuje imperativní normy *legis fori* (odst. 2), či eventuálně třetí země (odst. 3). Zohlednit je třeba i imperativní normy *legis causae*, byť je ustanovení čl. 9 nařízení Řím I výslovně neuvádí. K imperativním normám viz např. KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 164, 323 a násl. Otázkou je, zda a jaké konkrétní právní normy by z oblasti práva duševního vlastnictví mohly být posouzeny jakožto imperativní.

³⁴ Rozsáhlá a aktuální je však i problematika spotřebitelských smluv, na níž se vztahuje úprava obsažená v článku 6 nařízení Řím I, neboť se v dnešní době do on-line prostředí *de facto* postupně přesouvá těžiště kontraktace, mimo jiné i se spotřebiteli, což platí bezvýjimečně a citelně i pro smlouvy zejména licenční k právům duševního vlastnictví.

něny právy k duševnímu vlastnictví, jsou v poměrně velkém počtu případů výsledkem činnosti tvůrce v rámci pracovního či obdobného poměru, jedná se dle české terminologie zejména o zaměstnanec-ká díla³⁵ či podnikové vynálezy,³⁶ ale též například o zaměstnanecké průmyslové vzory.³⁷ Uvedeným případům je společné to, že se jedná o situace jednak mající vlastní specifickou právní úpravu, která navíc ani na úrovni Evropské unie není příliš harmonizovaná, respektive unifikovaná,³⁸ a tudíž se napříč státy odlišuje, a jednak jde o problematiku nacházející se svým způsobem na pomezí mezi právem duševního vlastnictví a právem pracovním, což zapříčiňuje i onu odlišnou úpravu.

Uvedené má za důsledek mimo jiné to, že se též liší jak samotná kolizně právní úprava dané problematiky, tak i teoretické přístupy k jejímu řešení. Na smlouvu, jíž bude zaměstnavatel ať už konstitutivně, nebo translativně převádět na třetí osobu práva k duševnímu vlastnictví vztahující se k nehmotnému statku vytvořenému zaměstnancem (eventuálně vícero zaměstnanci) v rámci pracovněprávního vztahu, se budou vztahovat články 3, respektive 4 nařízení Řím I. Rozhodné právo se tedy určí dle pravidel nastíněných výše. Problematika toho, že se jedná o zaměstnanecké výtvoř, se projeví především v rámci tzv. předběžných otázek.³⁹ Půjde zejména o to, kdo je nositelem práv, jaké

---

³⁵ Upraveno § 58 zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále „AZ“).

³⁶ Upraveno § 9 a 10 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů (dále „ZákVyn“).

³⁷ Upraveno § 13 a násl. zákona č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů (dále „PrůmVz“).

³⁸ Na unijní úrovni jsou upraveny průmyslové vzory Společenství [Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství], i zde je zahrnuto pravidlo pro zaměstnanecké výtvoř (čl. 14 odst. 3). Dále je přijata úprava evropských patentů s jednotným účinkem [Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2012 ze dne 17. prosince 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany; Nařízení Rady (EU) č. 1260/2012 ze dne 17. prosince 2012, kterým se provádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, pokud jde o příslušná ustanovení o překladu; Dohoda o jednotném patentovém soudu].

³⁹ K předběžným otázkám ROZEHNALOVÁ, N., 2016, op. cit., s. 118 a násl.

je postavení zaměstnavatele, zda je tedy zaměstnavatel vůbec oprávněn s právy k duševnímu vlastnictví nakládat, a následně zda a případně jaké povinnosti mohou nabyvateli vzniknout ve vztahu k zaměstnanci jakožto originárnímu tvůrci daného nehmotného statku. Specifika tak prostupují otázkami subjektů duševně vlastnické ochrany, prvotního nositelství práv, omezeními převodů, liší se přístupy v závislosti na tom, zda se jedná o problematiku práv průmyslových, či práva autorského.

Proto bude pozornost dále věnována otázkám zaměstnaneckých výtvorů jako takových, klíčovým pro dispozice s právy duševního vlastnictví jež, jak bylo uvedeno, mají spadat pod rozsah *legis loci protectionis*, a jichž se uvedené nejvíce dotýká (převoditelnost, prvotní nositelství práv), a s tím souvisejícím názorům na kolizní režim zaměstnaneckých výtvorů s ohledem na daný pracovněprávní vztah.

3. ZAMĚSTNANECKÉ VÝTVORY V OBLASTI AUTORSKÝCH PRÁV

3.1 Problematika převoditelnosti práv

V oblasti práv k duševnímu vlastnictví se rozlišuje mezi případy, kdy se k danému nehmotnému statku váží pouze práva majetková, a těmi, kdy se k nim pojí též práva osobnostní, přičemž povaha práv, jež se váží k danému nehmotnému statku, se projevuje právě v otázce převoditelnosti. V jednotlivých právních rádech se úprava i v této rovině liší, v rámci posuzování kolizní problematiky je třeba zohledňovat i tento aspekt. V České republice se v případě autorských práv uplatňuje dualistická,⁴⁰ resp. kvazidualistická koncepce⁴¹ zakotvená v § 10 AZ. Autorské právo je spjato s osobností autora, autorovi náleží dle české-

⁴⁰ SRSTKA, J. Majetková práva autora. In: SRSTKA, J. a kol. *Autorské právo a práva související*. Vysokoškolská učebnice. Praha: Leges, 2017, s. 94.

⁴¹ TELEČEK, I., TŮMA, P. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 139 – 140.

ho právního řádu práva osobnostní (§ 11 AZ), jež jsou zcela vázaná na jeho osobu, a tudíž se jich autor nemůže vzdát, jsou absolutně nepřevoditelná a jeho smrtí zanikají,⁴² a dále mu náleží práva majetková (§ 12 a násl. AZ), jež jsou *inter vivos* převoditelná pouze konstitutivně. Oproti tomu například v německém právu je upravena tzv. koncepce monistická, právo autora zde tvoří jednotný celek zahrnující v sobě dohromady osobnostní a majetková práva autora,⁴³ či naopak ve francouzském právu je zakotvena tzv. dualistická koncepce, jež umožňuje převoditelnost majetkových práv autora.⁴⁴ Dle právní úpravy v USA jsou pak autorská práva zcela převoditelná.⁴⁵

Ani úprava zaměstnaneckých děl tak není napříč státy jednotně upravená. V českém právním řádu je i v případě zaměstnaneckých děl respektována nepřevoditelnost autorských práv. Výchozím nastavením však je, že na základě zákonného kvazilicenčního omezení⁴⁶ zakotveného v § 58 odst. 1 AZ přechází oprávnění k výkonu majetkových práv na zaměstnavatele, neujedná-li si strany smluvně jiné řešení, přičemž v takovémto případě jsou omezena i autorova osobnostní práva (§ 58 odst. 4 AZ). Konstitutivní převod majetkových práv zaměstnavatelem na třetí osobu dále právní úprava umožňuje, zaměstnanec však s tímto převodem musí vyjádřit souhlas (§ 58 odst. 1 AZ). Zcela odlišný přístup lze najít v americké právní úpravě, kde na základě uplatnění doktríny *works made for hire* zaměstnavatel, respektive objednatel zásadně může i s právy k dílu vytvořenému zaměstnancem volně disponovat.⁴⁷

⁴² KNAP, K. a kol. *Práva k nehmotným statkům*. Praha: Codex, 1994, s. 29.

⁴³ Viz § 11 německého autorského zákona [Urheberrechtsgesetz vom 9. September 1965 (BGBl. I S. 1273), das zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 28. November 2018 (BGBl. I S. 2014) geändert worden ist; též „UrhG“]. K tomu SCHACK, H. *Urheber- und Urhebervertragsrecht*. 6. vyd. Tübingen: Mohr Siebeck, 2013, s. 174 – 175.

⁴⁴ Koncepce *droit d'auteur* a rozlišování *droit moral* a *droits patrimoniaux* zakotvené v Art. 1, 6 a 25 a násl. francouzského autorského zákona [Loi n°57-298 du 11 mars 1957 sur la propriété littéraire et artistique].

⁴⁵ Viz § 201 (d) U. S. Copyright Act of 1976.

⁴⁶ TELEEC, I., TŮMA, P., 2019, op. cit., s. 649-650.

⁴⁷ Viz § 201 (b), (d) U. S. Copyright Act of 1976.

3.2 Subjekty ochrany práv a právo rozhodné pro prvotní nositelství práv

Obecně dle české právní úpravy může být autorem pouze fyzická osoba, jež dílo vytvořila (§ 6 AZ), přičemž ani u děl zaměstnaneckých tomu není odlišně. Jak již bylo uvedeno, má zaměstnavatel (fyzická/právnícká osoba) ze zákona pouze oprávnění vykonávat majetková práva autora k zaměstnaneckému dílu, neujedná-li si strany něco jiného, a k materiální platnosti dispozic s právy potřebuje autorův souhlas (§ 58 odst. 1 AZ).⁴⁸

V německém právu může být prvotním nositelem práv též jedi- ně autor díla jakožto fyzická osoba. Toto pravidlo rovněž platí i pro zaměstnanecká díla, u nichž se však v německém právu oproti české právní úpravě vychází z toho, že autorovi náleží ze zákona autorská práva neomezeně i tehdy, vytvoří-li dílo v pozici zaměstnance. Chtějí-li strany převést výkon majetkových práv na zaměstnavatele, musí být tento převod učiněn skrze smluvní úpravu v pracovní smlouvě (§ 43 německého UrhG).⁴⁹ Dalším příkladem může být úprava francouzská, kde je upravena výjimka pro díla kolektivní. V tomto případě může být prvotním nositelem práv i osoba právnícká.⁵⁰ Význam pro problematiku zaměstnaneckých děl má pak americká právní úprava s doktrínou *works made for hire*, kde zákon stanoví, že není-li ujednáno mezi stranami odlišně, je prvotním nositelem práv k dílu vytvořenému zaměstnancem (resp. dílu vytvořenému na objednávku) zaměstnavatel.⁵¹

Co se týče problematiky mezinárodního práva soukromého, jak již bylo uvedeno, řadí se dle převažujícího názoru otázka nositelství práv, tedy kdo je prvotním nositelem práv či zda jím může být i právnícká osoba, pod rozsah *legis loci protectionis*. Existují však odlišné názory. Především se jedná o názor prosazovaný v německé doktríně

⁴⁸ KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 158.

⁴⁹ SCHACK, H., 2013, op. cit., s. 156-157, 536.

⁵⁰ Viz Art. L.113-5 Code de la propriété intellectuelle.

⁵¹ Před zákonnou domněnkou má přednost odchylné ujednání stran. Viz § 201 (b) U. S. Copyright Act of 1976.

Schackem, který navrhuje jako hraniční určovatel, alespoň pro otázky prvotního nositelství práv v rámci autorského práva, *lex originis*, tedy právo státu prvního uveřejnění díla.⁵² *Schack* uvedené odůvodňuje především univerzální povahou autorských práv, neformálností jejich ochrany a poukazem na podobnost autorských práv s právy věcnými.⁵³ Koncepce však nerespektuje povahu autorských práv, jež sice vznikají neformálně, ale jsou postavena na obdobných principech jako práva průmyslová, zejména co se týče uplatnění principu teritoriality.⁵⁴ Dané koncepci bývá dále vyčítána zejména její arbitrárnost a narušování právní jistoty subjektů, a že tento přístup může působit diskriminačně. Převážně tedy není přijímán a stále převažuje prosazování *lex loci protectionis* i pro otázku prvotního nositelství autorských práv.⁵⁵

Jak je evidentní z již nastíněného, v rovině zaměstnaneckých děl se rozlišují dvě úrovně. V první řadě se bude jednat o otázku, kdo je prvotním nositelem autorských práv k dílu v rámci zaměstnaneckého poměru, tedy ve vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Až uvedené bude mít důsledky ve vztahu ke třetím osobám, tedy kdo ze zúčastněných může autorská práva, respektive jejich výkon, převádět na třetí osoby, případně za jakých podmínek.

⁵² SCHACK, H., 2013, op. cit., s. 499-500.

⁵³ SCHACK, H., 2013, op. cit., s. 445-446. SCHACK, H. In: LEIBLE, S., OHLY, A. (eds.). *Intellectual property and private international law*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2009, s. 94 a násl.

⁵⁴ Uvedené je navázáno tudíž na kolizi principu teritoriality (nejčastěji spojovaného s použitím hraničního určovatele *lex loci protectionis*) jakožto většinově přijímané a prosazované zásady ovládající oblast práva duševního vlastnictví s principem univerzality, jež prosazuje též zejména *Schack* (právě ve spojení s hraničním určovatelem *lex originis*), které sice jakožto hmotněprávní zásady nelze ztotožňovat s problematikou kolize mezi pravidlem *lex loci protectionis* a *lex originis* v rovině kolizní, avšak též souvisí s problematikou přístupu k právům duševního vlastnictví zejména s ohledem na otázku prvotního nositelství práv. K tomu KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 138 – 142.

⁵⁵ K uvedené problematice srov. DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1253 a násl. McGUIRE, M.-R. Das Urheberrecht in der Cloud – Universalitätstheorie vs. Schutzlandprinzip. In: LEIBLE, S. (ed.). *Der Schutz des Geistigen Eigentums im Internet*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2012, s. 143 a násl.

3.3 Právo rozhodné pro pracovní smlouvu

Jelikož se zkoumaná problematika nachází na pomezí úpravy práva duševního vlastnictví a práva pracovního,⁵⁶ je nutné vymezit limity práva rozhodného pro pracovní smlouvu ve vztahu k právu země ochrany (*lex loci protectionis*). Práva a povinnosti z individuální pracovní smlouvy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, i ve spojitosti se zaměstnaneckými díly, se budou posuzovat dle práva rozhodného dle článku 8 nařízení Řím I. I zde je primární volba práva (odstavec 1). Jedná se však o tzv. materializovanou volbu práva, což znamená, že ani jí se nelze odchytil od kogentních ustanovení pro smlouvu jinak rozhodného práva, jež chrání zaměstnance.⁵⁷ Není-li stranami právo zvoleno, resp. pro účely určení právního řádu, jehož ochranné kogentní normy je třeba respektovat, stanoví se rozhodné právo postupně dle pravidel v odstavcích 2 až 4. Primárně jde o právo země místa obvyklého výkonu práce zaměstnance (odst. 2), podpůrně pak o právo země, kde se nachází provozovna, jež zaměstnance zaměstnala (odst. 3), a i uvedené ustanovení obsahuje únikovou doložku v podobě země užšího spojení se smlouvou (odst. 4). Je však nutno poznamenat, že není klíčové jen to, jak se právo rozhodné určí a jakým způsobem úprava zaměstnaneckých děl ovlivní následné nakládání s právy a vztahy mezi zúčastněnými subjekty. Otázkou vždy je, zda se vůbec o režim individuální pracovní smlouvy a zaměstnaneckého díla bude jednat. Co se týče pojmů obsažených přímo v článku 8 nařízení Řím I (individuální pracovní smlouva, obvyklé místo výkonu práce), tyto je třeba vykládat autonomně.⁵⁸ Nebude se jednat samozřejmě pouze o práci vykonávanou na základě pracovní smlouvy v pracovním poměru v úzkém smyslu, jak je chápe například český zákoník práce,⁵⁹ výklad těchto pojmů je

⁵⁶ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1340.

⁵⁷ K tomu srov. body 35 a 37 Preambule nařízení Řím I. Též SCHACK, H., 2013, op. cit., s. 603. MARTINÝ, D. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 365.

⁵⁸ PALAO MORENO, G. Article 8. In: MANKOWSKI, M. (ed.). *European Commentaries on Private International Law (ECPIL): Commentary. Volume II. Rome I Regulation*. Köln: Otto Schmidt, 2017, s. 581 a násl.

⁵⁹ § 30 a násl. zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

širší.⁶⁰ Důležitá však je dále i kvalifikace, zda se vůbec jedná o zaměstnanecké dílo, což není pojem užívaný unijní úpravou.⁶¹

3.4 Aplikace pracovněprávního statutu na otázku prvotního nositelství práv?

Otázka, zda se právo rozhodné pro pracovní smlouvu aplikuje i na otázku prvotního nositelství práv, není v českém prostoru zatím podrobně řešena.⁶² *Drexl* uvádí, že názor na ni není jednoznačný.⁶³ *Schack* například uvádí, že se na tento vztah použije právo rozhodné pro pracovní smlouvu.⁶⁴ *Ulmer* došel u otázky nositelství práv u zaměstnanec-kých děl k limitaci právem rozhodným pro pracovní poměr,⁶⁵ jakožto výjimce z jím jinak prosazovaného *lex loci protectionis*, byť sám též po-

⁶⁰ PALAO MORENO, G. In: MANKOWSKI, M. (ed.), 2017, op. cit., s. 581-582.

⁶¹ Národní úprava kvalifikace je vymezena v § 20 ZMPS. O zaměstnanecké dílo se nebude jednat např. v případech, že dílo vznikne v rámci činnosti na univerzitě a autorem (případně spoluautorem) bude student, zde se bude jednat za splnění podmínek o dílo školní (§ 60 AZ), což je institut, který též není v zahraničí často zakotven. Dále se též bude jednat o to, za jakých podmínek zaměstnanec dílo vytvořil. Zaměstnaneckými díly nejsou dle českého právního řádu zásadně ani díla vytvářená na objednávku (§ 61 AZ), avšak ani to neplatí absolutně, neboť zákon zakotvuje tzv. fiktivní zaměstnanecká díla, u nichž se místo úpravy v § 61 použije úprava zaměstnaneckých děl (§ 58 odst. 7 AZ; viz TELEČ, I., TŮMA, P., 2019, op. cit., s. 658).

⁶² Viz však KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 156 – 158, 320 – 321.

⁶³ A ani německá judikatura se k tomuto problému zatím příliš nevyjadřovala. Srov. DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1343.

⁶⁴ SCHACK, H., 2013, op. cit., s. 601. Na uvedené má vliv však i to, že, jak bylo uvedeno, v rámci německého práva může zaměstnavatel vykonávat práva k zaměstnaneckému dílu jen na základě smluvního ujednání. *Schack* dokládá uvedené též čl. 122 III švýcarského IPRG, kde je stanoveno: „*Verträge zwischen Arbeitgebern und Arbeitnehmern über Rechte an Immaterialgütern, die der Arbeitnehmer im Rahmen der Erfüllung des Arbeitsvertrages geschaffen hat, unterstehen dem auf den Arbeitsvertrag anwendbaren Recht.*“

⁶⁵ Na otázku prvotního nositelství by se mělo použít právo rozhodné pro převod či udělení práv, přičemž v tomto případě nachází uplatnění právě právo rozhodné pro pracovní poměr. Srov. ULMER, E., 1975, op. cit., s. 42, 108 – 109, 116 – 117.

ukazoval na možné problémy, které mohou v souvislosti se zaměstnaneckými díly nastat.⁶⁶ Aplikace práva rozhodného pro pracovní poměr, resp. smlouvu na otázku (prvotního) nositelství práv by znamenala, že se tato osoba určí dle jediného rozhodného práva univerzálně a bez dalšího bude oprávněna vystupovat jakožto nositel práv při jejich výkonu, a tedy i při dispozicích s nimi v ostatních zemích, což však nutně naráží na zmiňované principy ovládající práva duševního vlastnictví, především co se týče principu teritoriality, a tudíž teritoriální omezenosti práv duševního vlastnictví, včetně práva autorského. Ulmer sice akceptoval uvedenou možnost, avšak uváděl, že i takto je třeba na postavení zaměstnavatele uplatňujícího práva pohlížet pohledem daného vnitrostátního práva.⁶⁷ Uvedené dle něj bylo dále možné uplatňovat stále jen v mezích práva země, pro niž je uplatňován nárok na ochranu; ostatní otázky, týkající se osobnostních práv autora, převoditelnosti práv či délky a počítání trvání práv, se dle něj tedy měly řídit i zde *lege loci protectionis*.⁶⁸

Drexl spatřuje v takovém řešení značné obtíže, zejména ohledně kolize připuštění originárního nabytí práv zaměstnavatelem dle pracovněprávního statutu s problematikou převoditelnosti daného práva.⁶⁹ Drexl se tak, i přes četné nejasné aspekty, pro otázku prvotního nositelství autorských práv přiklání přímo k použití *lex loci protectionis*.⁷⁰ Důvody, které Drexl uvádí ve prospěch aplikace tohoto pravidla,

⁶⁶ Poukazoval na problém uplatňování dle amerického práva vzniklého zaměstnaneckého díla zaměstnavatelem například v Německu, kdy by uvedené bylo možné stejně jen v mezích německého práva. Viz ULMER, E., 1975, op. cit., s. 42.

⁶⁷ ULMER, E., 1975, op. cit., s. 42. V jeho případě tedy pohledem práva německého. Nabytí práv vzniknuvších v USA by se v Německu vykládalo jako na nabytí smluvní cestou, jak to umožňuje německé právo [„*Handelt es sich dagegen beispielsweise darum, daß ein Werk, das in den USA im Rahmen eines Arbeitsverhältnisses geschaffen wurde, in Deutschland verwertet werden soll, so ist von dem Copyright des Arbeitgebers auszugehen. Der Erwerb des Copyright kann aber in Deutschland nur als vertraglicher Erwerb gedeutet werden.*“].

⁶⁸ ULMER, E., 1975, op. cit., s. 42.

⁶⁹ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1344.

⁷⁰ Přičemž poukazuje na možná úskalí i tohoto přístupu a všeobecně doporučuje co nejširší výklad ujednání mezi stranami zohledňující smysl toho, jak si proble-

jsou podobné těm, proč neaplikovat *lex originis*. Jde zejména o vyvážení se štěpení navázání duševně vlastnických otázek v konkrétním případě a větší právní jistotu.⁷¹

Že přístup k této problematice není jednotný a jednotlivé státy si též kolizní normy pro danou oblast upravují odlišně, ukazuje například § 34 rakouského IPRG, který v odstavci 1 zakotvuje pro existenční otázky práva duševního vlastnictví pravidlo *lex loci protectionis*, avšak v odstavci 2 obsahuje zvláštní úpravu pro zaměstnanecké výtvary navazující též na právo rozhodné pro pracovní smlouvu (viz dále).

4. ZAMĚSTNANECKÉ VÝTVORY V OBLASTI PRŮMYSLOVÝCH PRÁV

4.1 Problematika převoditelnosti práv

Z pohledu českého práva jsou rozlišována průmyslová práva tvůrčí a práva na označení. U první kategorie náleží původci vedle majetkových práv také osobnostní práva, jež jsou s touto osobou nerozlučně spjata, a jsou tudíž opět zcela nepřevoditelná; u práv na označení má jejich vlastník práva majetková.⁷² Co se týče majetkových práv, jsou zásadně translativně převoditelná (§ 11 odst. 1 ZákVyn, § 30 a násl. PrůmVz).⁷³ Co se týče zaměstnaneckých výtvarů, například podnikových vy-

---

matiku mezi sebou upravily. DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1344. Drexl zde upozorňuje též na článek 3:201 CLIP Principles zabývající se otázkou nositelství práv, jež dle něj přiměřeně zohledňuje zájmy obou stran. K tomu srov. též KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 160.

⁷¹ Uvedené se projeví mnohem citelněji v případech, kdy se na vytváření díla zúčastní větší počet osob (zejména zaměstnanců, eventuálně zaměstnavatelů). DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1345.

⁷² KYSELOVSKÁ, T., KOUKAL, P., 2019, op. cit., s. 89 a násl.

⁷³ Z průmyslových práv duševního vlastnictví je omezena převoditelnost označení původu a zeměpisných označení (§ 8 zákona č. 452/2001 Sb.) či kolektivní ochranné známky (§ 39 zákona č. 441/2003 Sb.).

nálezů (§ 9 a 10 ZákVyn),⁷⁴ zákon vychází z toho, že vytvoří-li původce, jenž je zaměstnancem, za zákonem stanovených podmínek (§ 9 odst. 1 ZákVyn) vynález, přechází právo na patent na zaměstnavatele přímo ze zákona, pokud si strany neujednají odlišně. Vzhledem k tomu, že se jedná o přechod translativní povahy, není zde, na rozdíl od úpravy obsažené v § 58 odst. 1 AZ, k dalším dispozicím třeba souhlasu vynálezce. Právo na původcovství jakožto osobnostní právo zůstává nedotčeno vynálezci (§ 9 odst. 1 ZákVyn). V Německu jsou vynálezy zaměstnanců upraveny ve zvláštním zákoně,⁷⁵ zaměstnavatel musí poté, co jej zaměstnanec uvědomí o vytvoření vynálezu, na něj uplatnit nárok, a pak majetková práva spojená s vynálezem (právo na patent) též přejdou na zaměstnavatele.⁷⁶ V § 9 ArbNERfG je stejně jako v rámci českého práva zakotveno právo původce na odměnu.⁷⁷ Dále například ve švýcarském právu je problematika zaměstnaneckých vynálezů upravena v závazkovém právu, výchozí nastavení zde je, že zaměstnanecké vynálezy náleží zaměstnavateli, nedá-li je výslovně k dispozici zaměstnanci, přičemž zaměstnanci ze zákona opět náleží přiměřená odměna.⁷⁸

⁷⁴ Zaměstnanecké průmyslové vzory jsou upravené v § 13 a násl. PrůmVz. Úprava je v základních rysech důležitých pro zkoumanou problematiku (výchozí nastavení přechodu práv na zaměstnavatele, není-li ujednáno odlišně, či právo na přiměřenou odměnu přímo ze zákona) podobná podnikovým vynálezům, k odlišnostem např. ČADA, P. *Chránit/nechránit, to je otázka: výsledky výzkumu a vývoje, jejich ochrana a komercializace*. Plzeň: Alevia, 2014, s. 99 a násl.

⁷⁵ Arbeitnehmererfindungsgesetz [dále „ArbNERfG“; Gesetz über Arbeitnehmererfindungen in der im Bundesgesetzblatt Teil III, Gliederungsnummer 422-1, veröffentlichten bereinigten Fassung, das zuletzt durch Artikel 7 des Gesetzes vom 31. Juli 2009 (BGBl. I S. 2521) geändert worden ist].

⁷⁶ § 5 – 7 ArbNERfG. Zákon rozlišuje též např. mezi tzv. *Diensterfindungen* a *freie Erfindungen*.

⁷⁷ Dále např. Rüge se ve své práci zabývá úpravou zaměstnaneckých vynálezů v USA. Viz RÜGE, L. *Internationales Arbeitnehmererfinderprivatrecht. Die Einzelerfindung und die Gemeinschaftserfindung von Arbeitnehmern im Internationalen Privatrecht Deutschlands, Europa und der Vereinigten Staaten von Amerika*. München: Herbert Utz Verlag, 2009, s. 159 a násl.

⁷⁸ Viz čl. 332 tohoto zákona [Bundesgesetz betreffend die Ergänzung des Schweizerischen Zivilgesetzbuches (Fünfter Teil: Obligationenrecht) vom 30. März 1911 (Stand am 1. November 2019)].

4.2 Subjekty ochrany práv a právo rozhodné pro prvotní nositelství práv

Co se týče otázky nositelů práv, i v oblasti průmyslových práv bude třeba vymezit rozsah uplatnění *legis loci protectionis* a pracovněprávního statutu. Jak vyplývá z již uvedeného, osobnostní práva původcovská jsou nepřevoditelná a vztahuje se na ně *lex loci protectionis*.⁷⁹ V tomto případě se nejedná primárně o otázku související s pracovním vztahem, ale o samotnou osobu zaměstnance jakožto vynálezce a jeho obraz na veřejnosti.⁸⁰ Jedná se zejména o právo být, resp. nebýt (například na přihlášce) uváděn jménem jakožto původce (§ 25 ZákVyn).

Otázkou je, dle jakého práva se bude určovat, kdo je nositelem práv majetkových. Pro určení práva rozhodného v tomto případě bývají nabízeny tyto možnosti: právo rozhodné pro pracovní smlouvu; právo státu, kde má zaměstnanec obvyklé místo výkonu zaměstnání; právo státu, kde má sídlo zaměstnavatel (všechny tři uvedené možnosti jsou zohledněny v rámci pravidel pro určení práva rozhodného pro individuální pracovní smlouvu dle článku 8 nařízení Řím I, jak bylo uvedeno výše); či právo státu, pro který je uplatňován nárok na ochranu (tedy *lex loci protectionis*).⁸¹ Jako převažující názor se uvádí, že se použije první možnost, právo rozhodné pro pracovní smlouvu.⁸² *Ulmer* vycházel v otázce zaměstnaneckých patentů především z úpravy zakotvené v Evropské patentové úmluvě⁸³ (též „EPÚ“, viz dále) v článku 60 odst. 1. Uvedené formuloval *Ulmer* jako výjimku z pravidla, v ostatních případech se dle něj mělo uplatnit pravidlo *lex loci*

⁷⁹ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1343.

⁸⁰ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1343.

⁸¹ *Rüve* uvádí dále možnost navázání na právo státu, kde došlo k vytvoření vynálezu, avšak ani on aplikaci tohoto kritéria nedoporučuje. Srov. RÜVE, L., 2009, op. cit., s. 17 a násl. *Rüve* se (jako viz dále) přiklání k právu rozhodnému pro pracovní smlouvu. Srov. též RÜVE, L., 2009, op. cit., s. 25 a násl.

⁸² MARTINY, D. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 361.

⁸³ Úmluva o udělování evropských patentů (Evropská patentová úmluva) z 5. října 1973.

protectionis.⁸⁴ Drexl k dané problematice uvádí, že právo rozhodné má být i v případech vynálezů vytvořených v rámci pracovních povinností zaměstnancem stanovováno zvláště pro jednotlivé dílčí otázky.⁸⁵ Právo rozhodné pro pracovní smlouvu se dle něj použije na otázku, kdo vůbec nabyde právo na vynález, zda má tedy zaměstnavatel právo přístupu k vynálezu a zaměstnanci za něj tudíž náleží odměna.⁸⁶ Pod toto právo dle něj má spadat i posuzování práv a povinností ze zaměstnaneckého vynálezu. Co se týče práva na patent, které z práva k vynálezu rovněž vyplývá, zde se názory přece jen liší.⁸⁷ Co se týče možnosti tzv. univerzálního řešení, tedy navázání veškerých otázek na jediné právo rozhodné (v tomto případě na právo rozhodné pro pracovní smlouvu), jedná se o řešení poměrně problematické, a to v první řadě z důvodu možné kolize s principem teritoriality a možných negativních důsledků, především že národní úřad právo nezapíše, neboť dojde k závěru, že dle jeho práva (*lex loci protectionis*) není přihlašovatel oprávněn.⁸⁸ I když se tedy uvádí názor, že by se mělo

⁸⁴ ULMER, E., 1975, op. cit., s. 80, 110.

⁸⁵ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1340.

⁸⁶ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1340. Co se týče otázky odměny, z pohledu českého práva se jedná o kogentní ustanovení chránící zaměstnance. Úprava je koncipována tak, že se má jednat o odměnu určenou dle v zákoně uvedených kritérií, zásadně vyplácenou nad rámec běžné mzdy, a to v závislosti na vytvoření daného vynálezu. Jedná se tedy o ochranné ustanovení pro zaměstnance, které by se, i při aplikaci jakožto rozhodného práva zvoleného práva pro pracovní smlouvu dle článku 8 nařízení Řím I, použilo v případě, že by byla Česká republika zemí dle pravidel stanovených postupně v odstavcích 2 až 4. K povaze ustanovení viz § 9 [Vynález vytvořený v pracovním poměru]. In: HARTVICOVÁ, K., JAROLÍMKOVÁ, A., HEJL, P., MALÝ, J., CHLOUPEK, V. *Patentový zákon*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2016, s. 71 – 72. Ulmer zastává názor, že by se otázky týkající se odměny měly řídit tímtež právem, dle něhož je určováno, komu náleží právo na patent. Viz ULMER, E., 1975, op. cit., s. 80.

⁸⁷ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1341.

⁸⁸ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1341. K tomu srov. českou právní úpravu, kdy otázka rozhodování o nositeli práv měla spadat nikoli do působnosti Úřadu průmyslového vlastnictví, nýbrž soudů. Srov. HARTVICOVÁ, K. a kol., 2016, op. cit., s. 59, 74. To nemění nic na tom, že daná otázka bude pravděpodobně posuzována i v našem prostředí spíše dle *legis loci protectionis*, než dle práva rozhodného pro pracovní smlouvu.

právo rozhodné pro smlouvu aplikovat na velkou část otázek souvisejících, stejně bude vždy nezbytné zohledňovat do velké míry úpravu *legis loci protectionis*.

Z uvedeného vyplývá převažování přístupu zastupujícího možnost vztáhnout na velkou část otázek smluvní statut, který se na území EU určí dle pravidel obsažených v článku 8 nařízení Řím I.⁸⁹ I zde bude platit, že kogentní právní normy z oblasti práv k duševnímu vlastnictví, jež mají za úkol chránit vynálezce, jenž je zde v pozici zaměstnance, a tudíž slabší smluvní strany, budou spadat do vymezení dle čl. 8 odst. 1 nařízení Řím I. Problematickou se však jeví situace, kdy by se uplatnila uvedená koncepce, avšak právem do velké míry chránícím zaměstnance by bylo pouze právo země, pro niž je uplatňován nárok na ochranu, a nikoli zvolené právo rozhodné pro smlouvu, ani právo státu, které by bylo jinak rozhodné. Jako problém se může jevit též to, že například pokud si strany nezvolí právo rozhodné dle odstavce 1, může být rozhodným právem (dle uvedeného aplikovatelným eventuálně i na otázku, kdo má právo na patent) právo země, kde, případně odkud zaměstnanec obvykle vykonává práci, což v důsledku nemusí být vůbec místo, kde dojde k nabytí patentové ochrany zaměstnavatelem (nebude zde tedy žádná vazba na *legem loci protectionis*). Dále ani v případech problematiky průmyslových práv nelze opomíjet úpravu imperativních norem obsaženou v článku 9 nařízení Řím I.

4.3 K úpravě v článku 60 odst. 1 EPÚ

V dané souvislosti je třeba zmínit zvláštní úpravu v čl. 60 odst. 1 větě druhé EPÚ. Zde je v případech, kdy se jedná o vynález zaměstnance, právem rozhodným primárně právo země obvyklého výkonu práce, respektive podpůrně právo místa podniku zaměstnavatele, jenž zaměstnance zaměstnal. Toto ustanovení se vztahuje výlučně na ev-

---

⁸⁹ K působnosti nařízení Řím I Drexl však uvádí: „Die Rom I-VO gilt nämlich nicht für die Zuordnung von Immaterialgüterrechten und damit nicht für das Recht auf das Patent.“ Viz DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1342.

ropské patenty, vedle toho je však kolizní norma omezena pouze na otázku práva na patent.⁹⁰ *Ulmer* konkrétně v otázce zaměstnaneckých vynálezů došel k závěru, že by se mělo tohoto řešení použít i v ostatních případech, tedy i pro národní patenty.⁹¹ Ustanovení čl. 60 EPÚ neumožňuje volbu práva. *Ulmer* uváděl, že uvedené chrání zaměstnance, aby nemohl skrže volbu práva ztratit právní ochranu,⁹² naopak *Drexler* uvádí primárně opačný pohled, že uvedené brání zvolit pro zaměstnance též výhodnější právo.⁹³

5. PROBLEMATIKA MNOHOSTI SUBJEKTŮ OCHRANY A NOSITELSTVÍ PRÁV U ZAMĚSTNANECKÝCH VÝTVORŮ

Zaměstnaneckým výtvorům jak z oblasti autorskoprávní, tak z oblasti průmyslových práv je společné, že se na jejich vytváření v mnoha případech bude podílet větší množství autorů, respektive původců. Bude se jednat o problematiku spoluautorů (§ 8 AZ) či spolupůvodců (§ 8 odst. 3 ZákVyn, § 12 PrůmVz). Spíše v oblasti průmyslových práv (zejména práva patentového) se může v mnoha případech jednat o velké projekty, do nichž bude zapojeno nejen velké množství zaměstnanců, ale také dalších osob, externích pracovníků, již nebudou ve vztahu k určitému zaměstnavateli v zaměstnaneckém poměru. Na takovéto osoby se pak nebude na rozdíl od zaměstnanců vztahovat úprava například podnikových vynálezů (či zaměstnaneckých průmyslových vzorů) a právo na patent (či právo na průmyslový vzor) nebude náležet v rozsahu jejich podílu zaměstnavateli, nýbrž původcům samotným. Možná je navíc i spolupráce vícera zaměstnavatelů.⁹⁴ Uvedené je však představitelné a časté i pro oblast autorských práv a potažmo pro problematiku zaměstnaneckých děl,⁹⁵ kde může jít například z pohledu

⁹⁰ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1342.

⁹¹ ULMER, E., 1975, op. cit., s. 80, 110.

⁹² ULMER, E., 1975, op. cit., s. 80.

⁹³ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1342.

⁹⁴ Srov. HARTVICOVÁ, K. a kol., 2016, op. cit., s. 69.

⁹⁵ DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1345.

českého práva též o spolupráci mezi univerzitami, a tudíž i o kombinaci zaměstnaneckých děl s díly studentů, jež nejsou ke škole v zaměstnaneckém poměru, tedy s díly školními (§ 60 AZ).

V takovémto případě nastává řada dílčích komplikací nezanedbatelného významu. Vznikají v první řadě otázky jak jednotlivé vztahy kvalifikovat, podle kterého práva je kvalifikovat a podle kterého práva dále posuzovat, kdo je nositelem práv, a tudíž oprávněným subjektem k nakládání s právy ve vztahu ke třetím osobám (ještě dříve k podání přihlášky k registraci v případě práv průmyslových), a v jakém poměru.⁹⁶ Vzhledem k tomu, že se může jednat o poměrně velkou skupinu osob podílejících se na určité tvůrčí duševní činnosti, bude třeba mít vše důkladně smluvně ošetřené, avšak může nastat situace, že se jednotlivé pracovní smlouvy budou řídit různými rozhodnými právy. Při uplatnění pravidla práva rozhodného pro smlouvu mimo jiné na otázku nositelství práva duševního vlastnictví, by se došlo k tomu, že na jeden nehmotný statek by se často aplikovalo po poměrných částech vícero práv rozhodných. Aplikace práva rozhodného pro pracovní smlouvu (respektive zde smlouvy, *lex contractus*) se v takovémto případě tedy ukazuje obzvláště problematickou. *Drexl* pro oblast průmyslových práv uvádí jako nejvhodnější zvolit pro všechny pracovní a jiné smlouvy totéž právo rozhodné, případně postupovat podle náhradních pravidel čl. 8 nařízení Řím I.⁹⁷ I z tohoto pohledu se pak zdá vhodné posuzovat práva k duševnímu vlastnictví, včetně otázky (prvotního) nositelství práv podle *legis loci protectionis*, neboli zohlednit co do největší míry, kde a jak má být s výsledkem dané činnosti v budoucnu nakládáno.⁹⁸

Zajímavým se v uvedené souvislosti jeví již zmiňované ustanovení § 34 rakouského IPRG, kde je v odstavci 2 zakotveno pravidlo pro otázku nehmotných statků vzniknuvších v rámci činnosti zaměstnan-

⁹⁶ Srov. DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1345.

⁹⁷ Obdobně viz DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1342-1343.

⁹⁸ I vzhledem k tomu, že pro oblast autorských práv i v případě problematiky spoluautorů, respektive kolektivního oprávnění, uvádí i například *Drexl*, že by se mělo použít též *lex loci protectionis*. Viz DREXL, J. In: Von HEIN, J., 2018, op. cit., s. 1345.

ce v souvislosti s pracovním vztahem.⁹⁹ *Petz* uvádí, že se odstavec 2 vztahuje výlučně na vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, aby se zajistilo, že se na všechny aspekty pracovního poměru aplikuje totéž právo, vztahuje tedy toto ustanovení i na otázku prvotního nositelství práv. Ve vztahu ke třetím osobám je však třeba aplikovat pravidlo upravené odstavcem 1 zakotvující hraniční určovatel *lex loci protectionis*.¹⁰⁰ Jedná-li se však o případ spolupůvodců, *Petz* chápe ve vztahu k jednomu konkrétnímu původci a jeho zaměstnavateli všechny ostatní spolupůvodce (kteří navíc nemusí být zaměstnanci, viz výše) jako třetí osoby.¹⁰¹ Dochází tak k závěru, že § 34 odst. 2 rakouského IPRG je stavěný na případy, kdy je třeba vyřešit otázky mezi jediným zaměstnancem a zaměstnavatelem pro potřeby uplatnění práva ve více státech, zatímco jedná-li se o mnohost subjektů na straně zaměstnanců, není dle něj použití daného pravidla vhodné a dochází k aplikaci § 34 odst. 1 IPRG i na otázky zaměstnaneckých výtvorů.¹⁰² Uvedené ilustruje jednak složitost celé problematiky, ale jednak i možná úskalí jednotlivých přístupů k ní.

6. ZÁVĚR

V příspěvku byla nastíněna problematika zaměstnaneckých výtvorů a specifík kolizních otázek s nimi spojených v případech, kdy se nejen v právních vztazích mezi nositelem práv a třetí osobou, na niž jsou práva k duševnímu vlastnictví převáděna, ale rovněž čím dál častěji v samotných vztazích mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem

⁹⁹ § 34 odst. 2 rakouského IPRG: „Für Immaterialgüterrechte, die mit der Tätigkeit eines Arbeitnehmers im Rahmen seines Arbeitsverhältnisses zusammenhängen, ist für das Verhältnis zwischen dem Arbeitgeber und dem Arbeitnehmer die für das Arbeitsverhältnis geltende Verweisungsnorm maßgebend.“

¹⁰⁰ PETZ, T. Austria. The Law Applicable to Initial Ownership. In: KONO, T. (ed.). *Intellectual Property and Private International Law: Comparative perspectives*. Oxford: Hart publishing, 2012, Studies in private international law, s. 271.

¹⁰¹ PETZ, T. In: KONO, T. (ed.), 2012, op. cit., s. 273.

¹⁰² PETZ, T. In: KONO, T. (ed.), 2012, op. cit., s. 274 – 275.

(případně v mnoha případech bude na obou stranách větší počet osob různého postavení) nachází mezinárodní prvek, případně mezinárodní prvek vzniká tím, že práva k nehmotnému statku, jež původně vznikla v rámci vnitrostátního právního vztahu, jsou uplatňována v zahraničí. Jedná se o problematiku komplexní, tento příspěvek tedy pouze nastínil jednotlivé otázky, úskalí a konkrétní možnosti řešení. Z uvedeného vyplývá, že pracovněprávní aspekty vztahů, ochranná ustanovení a pravidlo práva rozhodného pro pracovní smlouvu mají poměrně silný vliv na dané vztahy a že dle některých názorů by se uvedené pravidlo mělo aplikovat i na otázku prvotního nositelství práv. Stejně tak je však nutné zohledňovat, že nepřímým předmětem daných vztahů, a potažmo později převodních smluv na třetí osoby, jsou práva k duševnímu vlastnictví, kterážto, což platí i pro samotné nehmotné statky, jsou rovněž ovládána specifickými principy a pravidly, které je nutné brát v potaz. Z uvedeného pramení také nutnost zohledňovat úpravu v právu států, pro něž je uplatňována ochrana (*lex loci protectionis*). Vše uvedené přitom tvoří meze neboli limity obligačního statutu ohledně dispozic s právy duševního vlastnictví. Závěrem lze tedy doporučit subjektům daných právních vztahů detailně si smluvně vymezit jednotlivá práva, povinnosti a vztahy mezi stranami, co nejvíce se zohledněním otázky odměňování, a též v budoucnu zamýšleného nakládání s danými právy (v jakých zemích budou uplatňována a jakým způsobem), aby se předešlo budoucím sporům například zejména v otázce nositelství práv.